

Etten, Oude of Maartenskerk, 22-10-2017, Psalm 33:4 en 5, Oogst/dankdienst

Gemeente van Jezus Christus,

We zagen de appels aan de bomen. Het graan wuiven in de wind. Het gewas vrucht dragen.

We zien de blaadjes vallen, de herfst is begonnen. De planten beleven een tijd van inkeer, de sapstroom komt tot rust. De seizoenen wisselen, na de zomer komt de herfst en dan de winter.

De zon schijnt, het regent, het mist, het vriest, er is warmte, er is kou. Allemaal nodig voor groei en bloei.

Er werd gezaaid, het zaad ontkiemde in de grond en de planten groeiden, er werd geoogst. Volop geoogst: aardbeien en bramen, bieten en kolen, aardappels en uien, appels en peren, graan en wortelen.

Zolang de aarde bestaat, zal er gezaaid worden en geoogst, zal er kou en hitte zijn, zomer en winter, dag en nacht. Zo staat in Genesis 8.

We staan er vaak niet bij stil, hoe bijzonder en verwonderlijk dit is.

We kunnen zelf zoveel regelen, met kunstmest en kassen en landbouwtechnologie, en daarom denken we dat oogsten vanzelfsprekend is. Bovendien: er is toch keihard voor gewerkt. Inderdaad, dat is helemaal waar.

Maar stel je eens voor dat licht en water er niet waren, dan kon er niets ontkiemen en groeien, dan waren we als mensen nergens.

Stel dat er geen insecten en bijen waren, dan vond er geen bevruchting plaats.

Licht en water, kou en hitte, het is allemaal de noodzakelijke voorwaarde waardoor boeren hun werk kunnen doen en wij met z'n allen kunnen leven.

Alles wat wij vanzelfsprekend vinden, alles waarvan wij het gewoon vinden dat het in de winkel ligt en te koop is, wordt door de schrijver van Psalm 33 ervaren als bewijs van Gods goedheid en door de schrijver van Genesis als genade van God.

Ons leven en dat er weer genoeg is om te leven, is genade.

Ons leven bestaat uit: gegeven tijd, gekregen ruimte, geschonken levensonderhoud.

Naast Gods goedheid en genade wordt gesproken over Gods recht en gerechtigheid, God heeft recht en gerechtigheid lief.

Bij gerechtigheid denken mensen al snel aan: ieder het zijne geven, in de betekenis van: ieder krijgt naar wat hij of zij gedaan heeft.

Ieder krijgt zijn loon: de goede wordt beloond, de slechte wordt gestraft.

Wie zoet is krijgt lekkers, wie stout is de roe.

Ongemakkelijke manier van denken, want dat zou betekenen dat wie tegenspoed ondervindt, werkloos raakt, maar moeilijk rondkomen kan, geraakt wordt door een orkaan, dat aan zichzelf en zijn daden/fouten te wijten heeft.

Een manier van denken die mensen nog een stukje verder naar beneden duwt...

Wat wij denken, klopt echter niet met de bijbel.

In de bijbel vinden we een ander soort gerechtigheid: wie onrecht lijdt, moet recht

gedaan worden, wie tekort heeft en op achterstand staat, moet gesteund en naar voren gehaald.

Bijbelse gerechtigheid draait om de verdrukte, die kan er van op aan dat iemand partij voor hem kiest, dat iemand naast haar gaat staan en het voor haar opneemt. Zo leerde het volk Israël God kennen, God kan niet aanzien dat het volk verdrukt wordt in Egypte.

God hoort hun hulpgeroep, ziet naar het volk om en ontfermt zich over hen.

Daarom roept God Mozes, om het volk uit te leiden, de vrijheid tegemoet, want de ene mens zal niet ten koste van de andere mens leven.

Ook Jezus laat Gods trouw zien, hij verbindt zich met kleine en kwetsbare mensen, blinden, bedelaars, melaatsen, met mensen die gebroken zijn en vast zitten.

Door hem kunnen zij stappen zetten en krijgen zij perspectief.

God gaat op weg met mens en wereld en Hij blijft op weg met mens en wereld.

Niet in het wilde weg, zodat we onzeker zijn over waar het heengaat.

Gods doel is dat mens en wereld doortrokken raken van Gods gerechtigheid.

Dat de ogen opengaan voor wie klein en kwetsbaar is, voor wie tekort komt.

Maar als het iemand goed gaat, bestaat het gevaar dat hij/zij in een cocon raakt, niet verder kijkt dan het eigen bestaan, soms doen mensen dat bewust, door zich met prikkeldraad en muren af te schermen van de buitenwereld, van mensen in nood, of innerlijk 'ik heb er hard voor gewerkt, het is mijn succes'; soms gaat het onbewust, doordat men alleen nog maar met mensen omgaat die het ook goed gaat.

Gods trouw en gerechtigheid willen ons de ogen openen, voor dingen die rechtgezet moeten worden.

Op televisie zag ik iemand die anderen de ogen wilde openen.

Hij sprak voorbijgangers aan en nam ze mee naar een lange trap en stelde de vraag: Ga op de trap staan waar jij denkt dat je in verhouding tot andere wereldbewoners hoort te staan, hoe rijk zijn wij in Nederland, denk je?

Een schokkende openbaring: zelfs zij die in Nederland in relatieve armoede leven, horen bij de 20% rijkste mensen van de wereld...

Hebben wij oog voor de 80% van de wereldbevolking die rond moet komen met 20% van wat de aarde biedt?

Hebben we oog voor de mensen die in onze eigen samenleving het niet riemen?

Hoe moet het met de wereldvoorraden als iedereen onze ecologische voetstap overneemt?

Als iedereen de levensstijl heeft die we in Europa hebben, dan hebben we twee keer de aarde nodig, met de VS levensstijl hebben we vijf keer de aarde nodig.

Verontrustend idee...

De psalmist probeert bij zijn hoorders / zangers een reactie uit te lokken.

Zing een nieuw lied voor de Heer!

Wat hebben we daaraan? Is zingen een antwoord op de problemen?

Dat zou wel eens meer waar kunnen zij dan we denken...
Bij zingen gaat het om: God loven in woorden.
God loven in woorden.
Uiting geven aan onze verwondering over zijn genade.
Over het bestaan van hemel en aarde.
Over ons leven, dat wij er zijn.
Over de voortgang in de natuur, voedsel, fundamentele levensvoorwaarden.
Dankbaar zijn.
Zingend geven we uiting aan onze verwondering over zijn gerechtigheid.
Dat we op weg zijn naar zijn Koninkrijk.
Dat er ondanks alles sprake is van recht en gerechtigheid, waardoor we niet toe
hoeven geven aan cynisme.
Ons verwonderen over Jezus Christus, die met zijn leven instond voor anderen.
We mogen ons dat allemaal te binnen zingen.

God loven, maar... klinkt dat niet vals?
Nog altijd kunnen in onze wereld velen maar moeilijk beamen dat de hele wereld
bewijst hoe goed Hij is, dat de aarde vervuld is van Gods trouw.
Velen kunnen nauwelijks danken voor het dagelijks brood.
Het ontbreekt hun aan alles.
Of zij moeten leven van net één kommetje rijst per dag.
Hoe zal het mensen vergaan in gebieden met hongersnood, met oorlog?
Hoe vergaat het mensen die in Nederland gebruik moeten maken van de
Voedselbank, de Mini Manna Markt, Schuldhulpmaatjes?
Of mensen kunnen instemmen met dat de aarde vervuld is van Gods trouw, heeft ook
te maken met onze reactie.
Met God loven óók in onze daden, met loven als antwoordend leven.
Met recht en gerechtigheid doen als een echo op Gods recht en gerechtigheid.
Dat zoveel mensen in benarde omstandigheden leven, roept tot inkeer en dienst.
We weten al jaren dat op de wereld genoeg voedsel geproduceerd wordt voor alle
bewoners. En we beseffen wel dat we duurzamer en eerlijker moeten handelen,
maar wat blijkt het moeilijk om werkelijk te veranderen.
Wij loven en danken vandaag God om zijn genade en gerechtigheid.
Zouden wij in antwoord op de goedheid van God zélf een bewijs willen worden van
hoe goed Hij is?
Zouden wij Gods goedheid willen weerspiegelen?
Zouden we willen leren leven voor de gerechtigheid?
Als wij straks voorbede doen voor mensen in het nauw, dan vouwen we onze handen
om ze beter te kunnen gebruiken.
We stellen ons beschikbaar.
Beschikbaar aan God.
Beschikbaar om te doen wat in ons vermogen ligt om de nood te lenigen.

Maar is dat ooit voldoende...?

Ik moet denken aan een lezing van Annemieke Parmentier.

Zij zei daarin:

Leren leven voor de gerechtigheid betekent letterlijk dat je het moet leren.

De bijbel stelt hoge eisen, maar houdt rekening met onze beperkingen.

Bijbels gesproken is het niet beslissend of we het altijd halen, maar of we het al dan niet opgeven.

Onze geblokkeerdheid lijkt op een groot rotsblok dat de weg belemmert.

Een oude gelijkenis verhaalt:

Er ligt een groot rotsblok op de weg.

De koning geeft bevel het rotsblok te verwijderen, maar de mensen zeggen:

Heer, het blok is zo groot en zwaar, het gaat onze krachten te boven het weg te slepen.

Daarop antwoordt de koning:

Hakken jullie er dan in ieder geval een stukje vanaf.

Dan zal ik komen en het rotsblok verwijderen.

Amen.